

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Touronen, M. (2021) Hoitotyön ammatillista kielitaitoa kehittämässä TOKASA-hankkeessa. Teoksessa Tomberg, M. & Lahdenmaa, P. (toim.) Ilon kautta – laadusta tinkimättä! : Ammattikorkeakoulujen kielten ja viestinnän opetuksen päivät 7.–8.10.2021 SAMKissa. Satakunnan ammattikorkeakoulu, sarja B, raportteja 18, s. 98-101.

URL: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021121560648>

Hoitotyön ammatillista kielitaitoa kehittämässä TOKASA-hankkeessa

---

Mari Touronen, Tampereen ammattikorkeakoulu

Suomen kielen ja viestinnän opetuksessa iloitsen opiskelijoiden ja kollegoiden kohtaamisista sekä yhdessä tekemisen meiningsistä. Nautin uusien asioiden oppimisesta ja niiden soveltamisesta käytäntöön omassa opetuksessa tai hanketyössä. Yhteistyöverkoston kasvattaminen ja uusiin ihmisiin tutustuminen tuottavat iloa ja auttavat laajentamaan näkökulmaa.

Metropolia Ammattikorkeakoulu ja Tampereen ammattikorkeakoulu saivat vuoden 2021 alussa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän Talent Boost -rahoituksen Toiminnallisesti kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen (TOKASA) järjestämiseen. TOKASA-hankkeen tavoitteena on vastata hoitoalalla jo vallitsevaan ja lähivuosina yhä kasvavaan työvoimapulaan kouluttamalla sairaanhoitajia suomalaisen työelämän tarpeisiin. Vuoden 2022 alussa aloittavat opiskelijat opiskelevat sairaanhoitajiksi tutkinnon tavoiteajassa opiskellen samalla suomen kieltä sekä erillisillä opintojaksoilla että integroituna hoitotyön opintoihin.

TOKASA-hanke vastaa myös tarpeeseen kouluttaa kansainvälisiä opiskelijoita alalle, jolle Suomessa on mahdollista työllistyä. Ammattikorkeakoulujen englanninkieliset koulutukset ovat saaneet julkisessa keskustelussa osakseen paljon kritiikkiä. Niiden kansainväliset opiskelijat eivät työllisty, eivätkä jää tarpeeksi usein Suomeen valmistumisensa jälkeen. Yleensä syy on puutteellisessa suomen kielen taidossa, kuten Kotona Suomessa -hankkeen valtakunnallisessa kyselyssä ilmeni.

TOKASA-hankkeessa ei ole kyse vain sairaanhoitajakoulutusmallista, vaan toimivan, pysyvän ja yleistettävän tutkintokoulutusmallin luomisesta. Mahdollisesti samalla mallilla voidaan tulevaisuudessa kouluttaa vaikkapa tradenomeja ja insinöörejä. Keskeiseksi kysymykseksi nouseekin eri ammattiryhmien ammatillisen kielitaidon saavuttaminen. Onko esimerkiksi sairaanhoitajalta vaadittava Eurooppalaisen viitekehyksen mukainen B1-kielitaitotaso mahdollista saavuttaa tutkinnon tavoiteajassa, jos opiskelija ei opintojen alkaessa osaa lainkaan suomea?

Kaksikielisessä sairaanhoitajakoulutuksessa opinnot alkavat englanniksi, mutta suomen kieltä on integroitu hoitotyön opintoihin heti alusta alkaen. Kielet kulkevat opinnoissa rinnakkain siten, että suomen kielen osuus kasvaa ja englanti väistyy, kun opinnot etenevät ja opiskelijoiden suomen kielen taito kehittyy. Riittävä suomen kielen taito antaa opiskelijalle mahdollisuuden jäädä sairaanhoitajan työhön Suomeen. Mutta miten riittävä ammatillinen kielitaito sitten saavutetaan?

Ammatillista suomea oppimaan

Riittävä ammatillisen suomen kielen oppiminen on kaksikielisen sairaanhoitajakoulutuksen keskeinen haaste. Haasteeseen vastataan laatimalla jokaiselle opiskelijalle henkilökohtainen suomen kielen opiskelusuunnitelma. Suunnitelmaa tehdessä arvioidaan opiskelijan suomen kielen osaaminen, ja opiskelija ohjataan hänen kielitaitoaan vastaaville suomen kielen opintojaksoille.

Opiskelijat oppivat suomea paitsi erillisillä opintojaksoilla myös hoitotyön opinnoissa. Suomen kielen integrointi hoitotyön opintoihin mukautetaan yksilöllisesti opiskelijan taidot huomioiden. Hoitotyön ja suomen kielen opettajat tekevät yhteistyötä: opiskelijoiden edistymistä seurataan jatkuvasti niin suomen kielen kuin hoitotyön opintojen osalta, tavoitteita asetetaan yhdessä sekä suunnitellaan ja toteutetaan yhteisopetusta. Lisäksi suomen kielen opettajat työstävät kielenoppimista tukevia materiaaleja, joita hoitotyön opettajat voivat opintojaksoillaan hyödyntää.

Ammatillinen kielitaito kehittyy ohjatussa harjoittelussa

Sairaanhoitajakoulutuksessa peräti kolmasosa opinnoista koostuu ohjatusta harjoittelusta. Ammatillinen kielitaito on tärkeä osa sairaanhoitajan ammattitaitoa. Ammatillinen kielitaito on aina vahvasti tilannesidonnaista, ja siksi sitä on mahdotonta ottaa haltuun yksinomaan luokkahuoneissa. Ohjattu harjoittelu onkin opiskelijalle tärkeä tilaisuus oppia ammatillista kielenkäyttöä sekä erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa toimimista. Kun opiskelija pääsee harjoittelemaan niitä tilanteita, joissa hänen pitää työelämässä pärjätä, hän harjoittelee myös niitä kielenkäyttötilanteita, joita työtehtävät edellyttävät. Näin ollen työharjoittelu kehittää ammattitaitoa ja rohkeutta toimia tilanteissa, joissa hyödynnetään kielen erilaisia rekistereitä.

Ohjatussa työharjoittelussa sairaanhoitajaopiskelija harjoittelee erilaisia viestintä- ja vuorovaikutustilanteita sekä niissä tarvittavia kielen rekistereitä.

On tärkeää, että opiskelija saa myös ohjatun harjoittelun aikana tarvitsemansa kielellisen tuen. Opiskelijoiden suomen kielen oppimista tukee S2-työharjoittelussa-materiaali, jonka ovat Korko-hankkeessa kehittäneet Tampereen ammattikorkeakoulun lehtorit Johanna Granlund ja Ella Hakala. He avaavat materiaalin soveltamismahdollisuuksia kirjoittamassaan artikkelissa, joka on myös julkaistu tässä kokoelmassa. Kaksikielisessä sairaanhoitajakoulutuksessa on tarkoituksena kehittää tätä kielitietoiseen lähestymistapaan pohjautuvaa materiaalia edelleen.

TOKASA-hankkeessa järjestetään koulutustilaisuuksia sekä tuotetaan opetusvideoita ja kirjallista materiaalia kieli- ja kulttuuritietoisista käytänteistä sekä ohjaustavoista. Koulutukset ja materiaali suunnataan hoitotyön opettajille, opiskelijoiden työpaikkaohjaajille ja muille toimijoille, joiden on tarpeellista saada tietoa opiskelijoiden ohjauksesta sekä kielitaidon arvioinnista. Työpaikkaohjaajia koulutetaan ohjaamaan opiskelijoita myös englannin kielellä: työharjoittelut alkavat jo ensimmäisenä opiskeluvuotena, ja siksi onkin realistista ajatella, että suomen kielen opiskelun alkeista aloittanutta ei voida ohjata pelkästään suomeksi.

Hankkeessa panostetaan opiskelijoiden integraatioon muiden sairaanhoitajaopiskelijoiden kanssa. Opiskelijan on mahdollista opiskella suomenkielisessä ryhmässä, jos hänen kielitaitonsa sen sallii. Monenlaisia yhteistyömahdollisuuksia avautuu paitsi suomenkielisten sairaanhoitajaopiskelijaryhmien myös englanninkielistä tutkintoa suorittavien opiskelijaryhmien kanssa. Yksilöllisiin ratkaisuihin päädytään aina opiskelijan ammatillisen kielitaidon kehittymistä ajatellen.

Kielisopimus käytäntöön

Korke-hankkeessa tuotetussa materiaalissa on kehitetty edelleen S. W. Eskildsenin ja G. Theodórsdóttirin ajatusta kielisopimuksen solmimisesta. Kaksikielisessä sairaanhoitajakoulutuksessa kielisopimuksen käsitettä sovelletaan niin, että harjoittelun alkaessa asetetaan harjoittelulle selkeät tavoitteet paitsi hoitotyön myös kielenoppimisen kannalta. Etukäteen sovitaan, mitä kieltä tai kieliä ohjauksessa käytetään sekä miten opiskelijan kielenkäyttöä korjataan ja kuka tai ketkä sitä korjaavat.

Kielisopimuksessa keskeistä on lupa puhua kielestä; sekä opiskelijalla että harjoittelun ohjaajalla on aina mahdollisuus kysyä ja keskeyttää, tarkistaa ja varmistaa merkityksiä sekä ymmärretyksi tulemistä. Kun kielen oppimiselle on asetettu selkeät tavoitteet ja toimintatavoista on sovittu, opiskelijoilla on mahdollisuus keskittyä paitsi kielen myös ammatillisten sisältöjen oppimiseen.

Lähteet

- Granlund, J. & Hakala, E. 2021. S2-työharjoittelussa: Hoitotyö. Viitattu 8.10.2021. <https://sites.google.com/tamk.fi/nurseharjoittelumateriaali/s2-ty%C3%B6harjoittelussa>
- Kotona Suomessa. Selvitys maahanmuuttajien rekrytoinnista Suomessa. 2020. Taloustutkimus Oy. Tutkimusraportti. Raportteja 9/2020. Helsinki: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Viitattu 8.10.2021. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/178315/Selvitys%20maahanmuuttajien%20rekrytoinnista.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kela, M. & Komppa, J. 2011. Sairaanhoidajan työkieli–yleiskieltä vai ammattikieltä? Funktionaalinen näkökulma ammattikielen oppimiseen toisella kielellä. *Puhe ja kieli*, 31:4. Viitattu 7.10.2021. <https://journal.fi/pk/article/view/4752/4470>
- Lehtimaja, I. & Kurhila, S. 2018. Sairaanhoidajan ammatillisen kielitaidon kehittäminen työyhteisössä. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9:5. Viitattu 7.10.2021. <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2018/sairaanhoidajan-ammattillisen-kielitaidon-kehittaminen-tyoyhteisossa>
- Mustonen, S., Puranen, P. & Suni, M. 2020. Maahanmuuttotustaisten opiskelijoiden tasa-arvoisen osallisuuden tukeminen ammatillisessa koulutuksessa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 11:6. Viitattu 8.10.2021. <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-lokakuu-2020/maahanmuuttotustaisten-opiskelijoiden-tasa-arvoisen-osallisuuden-tukeminen-ammattillisessa-koulutuksessa>
- Seilonen, M., Suni, M., Härmälä, M., & Neittaanmäki, R. 2016. Ammatillisen kielitaidon arviointikokeilu terveydenhuollon alalla. Teoksessa A. Huhta, & R. Hildén (Eds.), *Kielitaidon arviointitutkimus 2000-luvun Suomessa* (pp. 110-141). Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys. AFInLA-e: soveltavan kielitieteen tutkimuksia, 9. Viitattu 8.10.2021. <http://journal.fi/afinla/article/view/60850>
- Suni, M. 2010. Työssä opittua: Työntekijän näkökulma ammatilliseen kieli- ja viestintätaitoonsa. *Puhe ja kieli*, 2:2010. Viitattu 8.10.2021. <https://journal.fi/afinla/article/view/3875>